

W x s

EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

WA 198.

SIGNAT. CIIOCCCXIII.

n. R



MEDULLA
VARIARUM EARUMQUE
IN
EPISTOLIS
USITATARUM
FORMULA-
RUM,

Ex
Optimis Quibusvis
authoribus, in usum Gy-
mnasii Revaliensis, quod
in Livonia est, col-
lecta.

Per
HENRICUM ARNINGUM;
in Gymnas. Reval. Rhet. Prof.

Impensis PHILIPPI FUHRMANNI
Bibliopol. Lipsiensis.

JENÆ,
Litteris GEORGI SENGENWALDI,
Anno M. DC. LVIII.



*Reverendis plurimum, Cla-
rissimis, Excellentissimis omniq;
virtute erudita Praestantis-
simis*

**Dn. SUPERIN-
TENDENTI, PA-
STORIBUS, reliquisque Ver-
bi divini Praeconibus in Ecclesia Reva-
liensi fidelissimis, omnibus & singulis,
Dn. amicis, Affinibus, & in Christo
fratribus reverenter co-
lendis.**



EPISTOLA DEDI-
CATORIA.

DUeri, quando arcus
coelestes, areas circa
solem, aut Lunam Co-
metasvè vident, Magis
delectantur, quàm Sole aut Luna
conspèctis: sive quòd natura illis
attribuat, ad magna paulatim per-
veniendum, & in sacris & in hu-
manis rebus ordinem atque insti-
tutum naturæ tenendum; sive
quòd indignum eum absolutò at-
que omni ex parte consummatò
studiò spissa illorum judicet ra-
tio, qui non in minorum Diis gen-
tium præparatum prius, & quasi
in-

4 *Epistola Dedicatoria.*

informatum animum habeat.
Nos, qui puerorum iudicio quam
proximè accedemus, idem cum
illis & sentimus & loquimur: Vi-
delicet, qui styli exercitiò relictò,
& fundamentò non probè jactò
nil nisi disciplinas crepant, illi a-
quam in mortario tundunt, & ra-
rò vel nunquam ad multijugam
literarum cognitionem perve-
nient. Quid? tanquam Canis è
Nilo gustant Musas, & sylvescen-
tem cum corpore maximarum re-
rum ignorantiam vix ægerrimè
exuent. Cœterum ne turpi hóc
vitiò & nostri Gymnasii alumni
laborarent, hætenus pro talentu-
lo nobis divinitùs concessò in e-
xercitii stylo masculè desudavi-
mus, & tam in orationibus quàm
Epistolis conscribendis, nostri
Gymna-

Epistola Dedicatoria.

Gymnasii alumnos sæpiùs & publice & privatim exercuimus. Cùm autem tacitè breviarium aliquod optare viderentur, & hunc laborem in DEI gloriam & nostri Gymnasii usum, in me suscipere volui, & succinctam medullam variarum formularum Epistolis usitatarum ex variis authoribus excerpere. Hanc verò meam oppellam V. R. C. & Excell. inscribo, partim quòd me semper paternò amor e profecuti estis; partim verò quòd sedulam nostri Gymnasii curam habetis, illudq; piè feriis precibus DEO quotidie commendatis. A vobis contendendo, ut hanc meam compellationem æquò animò & lubenti accipiatis, libellum verò ipsum sic amplectamini, ut in nominis vestri

stri authoritate tutò acquiescere
 possit. Scriptum Revaliæ Cal. Jan.
 atq; sic in ipso auspicio anni à par-
 tu Virgineo M. DC. XXXVIII.
 Cujus ineuntis ingressus, ut Vo-
 bis, & Ecclesiæ universæ felix il-
 luceat, progressus felicior suc-
 cedat, exitus felicissimus eveniat,
 Immanuelem nostrum, Servato-
 rem & Salvatorem generis huma-
 ni unicum, piis votis ac precibus
 oro & obtestor.

V. R. C. Exc.

observantissimus

Henricus Arningk
Osnab. VVestph. & in
Gymn. Revaliens.
Rhet. Prof.

IN-



INDEX CAPITUM.

- P**rimum caput agit de Epistolarum
naturâ.
- II. De Inventione.
- III. De Imitatione.
- IV. De Dispositione.
- V. De Generibus Epistolarum.
- VI. De Epistolarum partibus.
- VII. De Generis Deliberativi Epistolis,
& quidam de Suadendi formu-
lis.
- VIII. De Dissuadendi formulis.
- IX. De Hortandi formulis.
- X. De Dehortandi formulis.
- XI. De Consolandi formulis.
- XII. De Petendi formulis.
- XIII. De Commendandi formulis.
- XIV. De Conciliandi formulis.
- XV. De Communicandi formulis.
- XVI. De Disputandi formulis.
- XVIII.

8(8.)

- XVII. De Mandandi formulis.
XVIII. De Judicialis generis Epistolis, &
quidem de exoptulandi formulis.
XIX. De Querendi formulis.
XX. De Comminandi formulis.
XXI. De Demonstrativi generis Episto-
lis, & quidem de Nunciandi
formulis.
XXII. De Gracias agendi formulis.
XXIII. De Gratulandi formulis.
XXIV. De Dedicandi formulis.
XXV. De Laudandi formulis.
XXVI. De Reprehendendi formulis.
XXVII. De Jocandi formulis.
His accedit Titulorum Catalogus.

8(0.)



DE



DE EPISTOLARVM
NATURA.

CAPUT PRIMUM.



Pistola est quasi mutu-
us absentium sermo. Di-
citur & Epistolium: Prisci
eam dixerunt Literas, Co-
dicillos, Tabulas, Tabel-
las. Literas quidem, ob usus excellen-
tiam: Tabulas & Tabellas, ob chartæ &
membranarum defectum. Olim enim
scribere solebant in tabulis buxeis ce-
ratis, Isid. l. 7. Orig. Hinc Cic. in Catil.
Introductus, inquit, Statilius, cogno-
vit manum, & signum suum: recitatae
sunt tabulae: Codicillos vero, ob Pri-
scorum consuetudinem, quâ amicos
per literas convenerunt, cum coram a-
gendi, nec occupationes, nec magni-
tudo urbis semper occasionem daret.

Hinc

Hinc Cic. inquit lib. 6. Epist. ad Famil. Simul ut accepi à Seleuco tuo literas, statim quæsiui è Balbo per Codicillos, quid esset in lege.

DE INVENTIONE.

CAPUT II.

Inventio est rerum scribendarum excogitatio. Cujus objectum tam latè patet, ut vix universæ naturæ limitibus circumscribi queat. Quis enim enumerabit varias scribendi occasiones? Acquiritur autem multarum rerum usu: juvatur ingenio facili: perficitur judicio gravi, nec tam artis est quàm prudentiæ.

DE IMITATIONE.

CAPUT III.

Imitatio est mentis cujusdam viva & similitudinaria expressio: Vel, est Styli cujusdam & Phræseologiæ in propria

prium usum conversio. Nota: In imitatione diligenter videndum, 1. ut Epistolæ imitandæ quàm similitimum exemplum tibi eligas. 2. artem, præcepta, iudicium dextrè adhibeas. 3. ne omninò in verba autoris imitandi iures (pigri enim est ingenii contentum esse iis, quæ ab aliis sunt inventa, inquit Quintilianus) sed ut ipsemet inventis addas, & optima mentis cogita promas. 4. Ne omnes tibi imitandos putes, sed qui sunt utiliores & probatiores, aliàs fieri posset, ut juxta Erasmus, corruptissimi pro optimis aut probatissimis à nobis eligantur. In Cicerone habebis sat eloquentiæ, acuminis, dispositionis, utpote qui summè studuit, ut quam propriissimè linguam latinam loqueretur. Hinc venustè inquit Paterculus: Delectari ante Ciceronem paucissimis, mirari verò neminem potes, nisi aut ab illò visum, aut qui illum viderit.

DE



DE DISPOSITIO- NE.

CAPUT IV.

Dispositio est principii, medii & finis congrua positio. Estq; duplex: Vel enim est artificiosa, vel vulgaris. Artificiosa est, quæ juxta artis Rhetoricæ præcepta componitur. Hæc utimur in rebus magni momenti, ut sunt res Religionis, negotia Rerumpublicarum; vel etiam quando ad Reges & Principes literæ mittuntur. Vulgaris est, quæ aliquando hallucinatur, & magis phantasiam quàm artem sequitur. Hæc utimur in rebus quotidianis & domesticis; vel quando ad amicos & familiares literas exaramus &c. Hæc in Adolescentibus: Illa in adultioribus laudatur. Facile tamen dixerim, in omnibus literis artificiosam & aptissimam par-

partium collocationem adhibendam, nisi scribantur familiarissimis, & sint admodum jocosa.

DE GENERIBVS EPI-
STOLARVM.

CAPUT V.

TRia sunt Epistolarum genera, ad quæ cætera revocantur: Deliberativum, Demonstrativum & Judiciale. Ad genus Deliberativum referuntur Epistolæ Svasoriæ & Dissvasoriæ, Hortatoriæ, Dehortatoriæ, Consolatoriæ, Petitoriæ, Commendatoriæ, Conciliatoriæ, Communicatoriæ, Disputatoriæ, Mandatoriæ, &c.

Ad Genus Demonstrativum referuntur Epistolæ Nunciatoriæ, Gratiarum actrices, Gratulatoriæ, Dedicatoriæ, Laudatoriæ, Reprehensoriæ, Jocosæ, &c.

Ad

Ad Genus Judiciale pertinent Epistolæ Accusatoriae, sive Expostulatoriae, Querulæ, Minatoriae, &c.

DE EPISTOLARVM PARTIBUS.

CAPUT VI.

1. **E**ssentiales Epistolæ partes sunt Propositio & Confirmatio: Reliquæ partes possunt aliquando omitti. Et quidem Exordium, cum eadem de re ad familiarem sæpè antea scripsimus; Narratio, quando circumstantiæ non indigent expositione; Confutatio, quando è dictis adversariorum objectiones facili discretionem refutari possunt; Conclusio, quando brevissimi fuimus in Confirmatione; vel ex indignatione filum epistolæ abrumpimus, ut: Hæc tibi dicta sunt. Vale.

2. Quando materia auditu parum jucunda est, utimur insinuatione, hoc est, Exordiô aliquô, ut: Etsi scio, non
ju-

jucundissimum nuntium me vobis allaturum: Tamen quoniam casus & natura in nobis dominatur, visum est faciendum quoquo modo res se haberet, vos certiores ut facerem. Cic. lib. 4. ad Famil. Epist. 12.

3. Exordiô rectô utimur in causâ honesta; ut: Dicitur non potest, quantum tum me, tum omnes tuos voluptate affecerit pulcherrimus rumor, nuper hîc de rebus fortiter abs te gestis, exortus.

4. Exordio ex abrupto utimur, quando scribimus ad notos, familiares coætaneos, & qui diu ad nos literas non exararunt, ut: Siccine igitur veterem amicitiam negligis? Vel: Huius, quis te tam virum esse credidisset? Vel: Quin igitur huc revolas, si ita ut scribis, res sese habet?

5. In responsoriis Epistolis utimur vel tali Exordio: Libentissimè legi tuas literas, in quibus jucundissimum fuit, quod cognovi. Item, Accepi li-
K teras

teras tuas quibus erat scriptum. Item Magnô dolore affecerunt me tuæ literæ, quibus ad me scribis, &c.

Exordia plerumque sumuntur: 1. à laude ejus, ad quem scribimus. 2. à significatione promptæ de eodem benè merendi voluntatis. 3. à verecundiâ & modestâ nostrâ extenuatione. 4. à causâ & occasione institutæ scriptiois. 5. à Gratiarum actione. 6. ab officiorum commemoratione. 7. à reprehensione institutæ accusationis. 8. ab indignatione. 9. à repetitione literarum & lætitiæ ex iisdem perceptæ. 10. à lætitiæ ex gratulatione perceptæ significatione. Alia sumuntur aliundè.

Narratio debet esse brevis & jucunda. Sic enim libentiùs legitur: Dilucida, sic faciliùs intelligitur: Verisimilis, sic citiùs probatur.

E Narratione fluit Propositio, quæ Confirmationis caput est, summamque rei, de quâ scripturi sumus, comprehendit.

Con-

Confirmatio vel ab Honesto, vel ab Utili, vel Necessario, vel Jucundo, vel desiderio & voluntate amicorum, vel Metu damni & periculi, vel Circumstantiis personarum, loci, temporis, vel Exemplô & autoritate aliorum sumitur: huc namque pleraque referri possunt.

Confutatio aliquando præmittitur, aliquando subjungitur Confirmationi; & est, quando id refellimus, quod vehementer nobis adversari videbatur.

Conclusio continet vel petitionem, vel consiliorum officiorumque nostrorum pollicitationem, vel suasionis repetitionem, vel causas institutæ scriptionis, vel præcisionem, vel votum, ut DEUS approbet ac secundet ab amicô agenda.



DE GENERIS DE-
LIBERATIVI EPISTOLIS,
ET QUIDEM DE SVA-
DENDI FORMU-
LIS.

CAPUT VII.

ET si eò te consiliò usum intelligo, ut
id reprehendere non audeam; ta-
men & amicitiaè nostræ vetustas, & tua
summa erga me benevolentia, quæ mi-
hi jam à pueritiâ tuâ cognita est, me
hortata est, ut ea scriberem ad te, quæ
& saluti conducere arbitrarer, & non
aliena esse ducerem à dignitate.

Quanquam te, pro animi tui altitu-
dine, non arbitror monitis & præceptis
egere, ut tamen me quoque de tua di-
gnitate cogitare intelligeres, putavi
hæc pauca ad te scribi oportere.

Pro ea, quæ tecum mihi constituta
est,

est, officii ac vitæ consuetudine, tibi
suadeo, & etiam adhortor, ut in eam
curam ac cognitionem magnis cona-
tibus incumbas, quæ tibi summam in-
genii famam & nominis gloriam af-
ferat.

Vide ergo ne committas in hac o-
ptimorum hominum de te expecta-
tione, in optimâ ætate, in summâ oc-
casione, ut propter pigritiam ipse tibi
defuisse, aut propter desperationem
gloriæ tuæ cursum impedivisse videa-
ris.

Sic tibi persuade, tantam esse apud
omnes bonos tui caritatem, ut nul-
lum genus amplissimæ dignitatis ex-
cogitari possit, quod tibi
non paratum
sit.





DE DISSVADENDI
FORMULIS.

CAPUT VIII.

SEjunge te, quæso ab illis aliquan-
do, cum quibus te, non tuum judi-
cium, sed temporum vincula conjun-
xerunt.

Cavendum tibi censeo, ne impro-
borum in te odia semel extincta in-
cendas; sed potius omnes animi be-
nignitate, omni officiõ in gratia reti-
neas.

Imprudenter tu quidem & incivi-
liter agis, si in amicitia colenda eam
habeas rationem, ut utilitatem potius,
quàm officia spectare videaris, & pro-
inde in retinenda amicitia semel con-
stitutâ sis negligentior.

Si prudentis est hominis in loco &
tempore ad aliorum se voluntates

con-

conformare, vide an liberaliter agas,
qui ab optimi & fidelissimi hominis
gratiâ, nullâ justâ odii causâ impulsus
deflectas.

**DE HORTANDI
FORMULIS.**

CAPUT IX.

Incumbe, per DEUM immortalem,
in eam curam & cogitationem, qua
tibi summam dignitatem & gloriam
afferet.

Illud erat amoris mei, quem à tuâ
pueritiâ susceptum non servavi solum,
sed etiam auxili, monere te atq; hortari,
ut in rempublicam omni cogitatione
& curâ incumberes.

Noli in conservandis bonis viris de-
fatigari, non cupiditate præsertim, aut
pravitate aliquâ lapsis, sed opinione
officii, stultâ fortasse, non improba.

Quare contende, quæso, atque la-
bora,

22. *De Hortandi Formulis, CAP. IX:*

bora, ut vitæ tuæ ea sit ratio, ut eos boni-
tum foveant, tum etiam à te omnem
diligentiam, virtutemque & postulent
& expectent. Extra jocum moneo te,
quod pertinere ad beatè vivendum ar-
bitror, ut te bonis semper, probis ac ho-
nestis adjungas socium.

Facies perpetuò, quæ fecisti, ut o-
mnes æquitatem tuam, temperantiam
securitatem, integritatemque laudent.

Te adhortor, ut in eam ratio-
nem, in qua multi & honore & gloria
floruerunt, incumbas: recorderis, vir-
tuti te, non insidiæ; dignitati non vo-
luptati; laudi denique non otio natum
esse.

Si me audies, semper bonorum vi-
rorum studiosus eris. Longè enim pul-
chrius est, bonos imitandò benè audi-
re, quàm malos sequendò, apud
omnes tandem malè
audire.

DE

DE DEHORTANDI
FORMULIS.

CAPUT X.

Nolito animum meum debilitare,
tum luctu, tum etiam metu com-
mutatae vestrae voluntatis erga me.

Remitte spiritum aculeorum ple-
num; comprime animum tuum, seda
arrogantiam. Etiam atque etiam cogi-
ta, ne te, tuosque omnes funditus ever-
tas; nec te sciens prudensque eò demit-
tas, unde exitum nullum vides esse.

Cave, ne qua generi ac nomini tuo
nota nefariae turpitudinis inuratur.

Desine bonos petulantissimâ lingua
consectari; desine isto procacitatis
morbò uti: denique desine unumquem-
que moribus aestimare tuis. His mori-
bus tibi facere amicum non potes,
videris velle inimicum ha-
bere.

K 5.

DE



DE CONSOLANDI FORMULIS.

CAPUT XI.

Sed ad hæc omnia una consolatio est, quòd ea conditione nati sumus, ut nihil, quod homini accidere possit, recusare debeamus.

Menon ratio tua solùm, & societas penè ægritudinis; sed etiam autoritas consolatur.

Etsi unus ex omnibus minimè sum ad consolandum accommodatus, quod tantum ex tuis molestiis cepi doloris, ut consolatione ipse egerem: tamen, cum longius à summi luctus acerbitate meus abesset dolor, quàm tuus, statui nostræ necessitudinis esse, meque in te benevolentia, non tacere tanto in tuò mœrore tam diu, sed adhibere

re

re aliquam modicam consolationem,
quæ levare dolorem tuum posset, si mi-
nus sanare potuisset.

Quod allatura est ipsa diuturnitas,
quæ maximos luctus vetustate tollit,
id nos præcipere consiliô prudentiaq;
debemus.

Vacare culpâ magnum est solatium,
præsertim cùm habeam duas res, qui-
bus me sustentem, optimarum artium
scientiam, & maximarum rerum glo-
riam, quarum altera mihi vivo nun-
quam eripietur: altera ne mortuo qui-
dem.

Amabo te, advola, & omnem abster-
gam dolorem.

Fac animo forti, quo in alienis rebus
esse soles, nunc in tuis fortunis sis fe-
rendis: neque committas, ut de na-
turæ statu declinasse vi-
dearis.

G O

D E



DE PETENDI FOR- MULIS.

CAPUT XII.

A Te etiam atque etiam pro summâ nostrâ conjunctione, proque tuâ in me perpetuâ & magnâ benevolentia majorem in modum peto atque contendo.

Ne me rogantem suppliciter à te rejicias, rogo.

Non audeo vehementiùs à te contendere, ne aut ipse tuæ perpetuæ consuetudinis erga me oblitus esse videar, aut te oblitum putem.

Non dubitavi id à te per literas petere, quod mihi omnium esset maximum, maximeque necessarium.

Amicitia nostræ fiducia à te peto, ut absentem me, quibuscunque in rebus opus fuerit, tueare, si nullum officium

cium tuum apud me intermoriturum existimas.

Peto à te hoc diligentius, quàm si mea res esset, quò est honestius, de amicorum pecuniâ laborare, quàm de suâ.

Grata mihi est vehementer memoria nostri tua, quam significasti literis, quam ut conserves, non quòd de tuâ constantiâ dubitem, sed quia mos est ita rogandi, rogo.

Si de tua in me voluntate dubitarem, multis à te verbis peterem, ut dignitatem meam tuerere, sed profectò est ita, ut mihi persuasi, me tibi esse curæ.

Si me diligis, si à me diligi vis, ad me literas, ut quàm primum lætitia afficiar, mittito, & reliquum quod est promissi ac muneris tui, persolvas mihi velim.

Illud quod polliceris, velim pro tua fide diligentiaque, & pro nostra non instituta, sed jam inveterata amicitia cures, enitare, ut supplicatio nobis decernatur. Meque totum, mea & meos commendatos habebis.

Impedior verecundia, ne te pluribus verbis rogem.

Per nostram te amicitiam oro, ne propter falsas aliorum calumnias tui erga me amoris voluntatisque propensionem abjicias.

Oneris tibi imponere nec audeo quicquam, nec debeo. Hoc tamen à te, si pateris, gratiâ contendo, ut quicquid studio, benevolentia, autoritate efficere poteris, totum id ad rationes meas tuendas conferas.

Peto à te majorem in modum, ut omnibus in rebus, quantum tua dignitas fidesque patitur, utilitatibus meis servias.

Hoc à te ita postulo, peto, contendo, ut fortunas in eo meas positas putem.

**DE COMMENDANDI
FORMULIS.**

CAPUT XIII.

VEhementer à te peto, ut eum autoritate tuâ, quâ plurimum vales,
con-

conservatum velis & cures, ut intelligat, hanc meam commendationem maximo sibi apud te adjumento, & ornamento fuisse.

Ita rogo, ut majori studio magisque ex animo petere non possim, ut ei omnibus in rebus, quantum tua fides patietur, commodes.

Commendo eum tibi non vulgariter: sed ita prorsus, ut quos diligentissime valdeque ex animo soleo.

Pergratum mihi feceris, si intellexero, has literas tantum, quantum scribens confidebam, apud te pondus habuisse.

Gratissimum mihi feceris, si eum ita trasteris, ut merito meo mihi gratias agere possit.

Vehementer rogo, ut cures, ut ex hac commendatione mihi Cuspius, quam maximas, quam primum, quam sapientissime gratias agat.

Te majorem in modum rogo, ut Curtii rem meam putes esse, quicquid
mea

meâ causâ faceres, ut id Curtii causâ
cùm feceris, meum existimes. Quod
ille per me habuerit, id me habere abs
te putato.

Gratissimum mihi feceris, si huic
commendationi meæ tantum tribue-
ris, quantum cui plurimum tribuisti.

**DE CONCILIANDI
FORMULIS.**

CAPUT XIV.

ME tibi omnibus in rebus affixum
habebis, neque à me ulla res, quæ
ad te pertineat, negligetur.

Consilio, quantum potero, labore,
plus penè quàm potero, excubabo, vi-
gilaboq; pro te.

De mea in te voluntate sic velim e-
xistimes, me quibuscunque rebus opus
esse intelligam, opera, studio, consilio,
rei, famæ, salutis tuæ præsto futurum.

Ego ut debeo, ad tuas me rationes
ad-

adjungam, & ad tuam me voluntatem conformabo.

Quâ in re, si tuam mihi declares benevolentiam, incredibilem tibi amorem, omniaq; summa & singularia studia libenter debebo & præstabo.

Ego quid possim nescio: illud tamen tibi polliceor, me quæcumq; saluti, dignitatiq; tuæ cōducere arbitrabor, tanto studio esse facturum, quanto semper tu & studio & officio in meis rebus eris.

Velim tibi persuasum habeas, te mihi charissimum esse, in cujus salute non detrecto omnem meum laborem, omnem operam, curam & studium consumere.

Has literas velim existimes foederis habituras esse vim, non epistolæ; meque ea, quæ tibi promitto & recipio, sanctissimè esse observaturum, diligentissimeque facturum.

Quare, mi Cicero, persuade tibi, te meum esse, in quo ego colendo patriam constituerim sanctitatem.

DE:



DE COMMUNICAN-
DI FORMU-
LIS.

CAPUT XV.

ATque utinam primis illis, quas Lu-
ceriâ miseris, paruissem: sine ullâ
enim molestiâ dignitatem meam reti-
nuissem.

Ego tuum consilium, propter sin-
gularem animi tui de virtute iudicium
audire desidero.

Magnoperè te hortor, pro tuo sin-
gulari perpetuoque studio in rempub.
ut te ad nos conferas, ut communi con-
silio reip. afflicte opem atque auxilium
feramus.

Hæc ad te scribo, non ut tu queas
demere sollicitudinem, sed ut cogno-
scam, ecquid tu ad ea afferas, quæ me
conficiunt.

Ma-

Magna de re consultatio mihi suscipienda est, quam tibi literis his exponere volui, cum coram tecum agendi facultas non concedatur.

DE DISPUTANDI FORMULIS.

CAPUT XVI.

Quanquam ego non ingrato animo, sed obstinatione quâdam sententiæ à tuis dissentiam consiliis: Malo tamen prudentiæ hîc, quàm vel amicitiae, vel consuetudinis nostræ jacturam aliquam facere.

Tuum mihi omninò quasi pro lapide Lydio iudicium debet esse. Nam ut illo purum dignoscitur aurum, ab adulterino; sic apud me de tua facile sententia verum videtur posse falsumque discerni.

Quanquam autem abs te tantæ auctoritatis homine provocatio non est;

ta-

tamen pro tua singulari humanitate
quæso benignè audias, quid ad ista re-
spondeam.

Cupio & de cæteris, quid sentias, au-
dire, tantò majorem tibi quotidie adhi-
biturus gratiam, quantò ab erroribus
me vel sæpiùs, vel liberiùs, vel postre-
mò etiam severiùs vindicaveris.

**DE MANDANDI
FORMULIS.**

CAPUT XVII.

SI qua in re sedulò tuo functus es offi-
cio, fac hoc in negotio omnem fi-
dem, industriam, diligentiam, inge-
nium expedias.

Quid agas, & te acturum quid putes,
facito me statim certiosem.

Fac sciam quid agas, quod sine sum-
ma sollicitudine nescire non possum.

Non minimam quidem moram in-
terpones, quin quàmprimum jussa mea
exequaris.

To-

Totus in eo eris, ut omnibus de rebus, me quàm primum certio rem facias.

Si quid erit, quod intersit me scire, perscribe ad me diligentissimè.

DE JUDICIALIS GENERIS
EPISTOLIS, ET
QUIDEM DE EXPOSTULANDI
FORMULIS.

CAPUT XVIII.

Religionem tu omnem omni flagitio polluisti, dedecore maculasti, scelere obligasti.

Discipulos tuos dimidio stultiores reddis, quàm accepisti: Nihil apud te, nisi literarum ignorantiam, discunt.

Verbis locupletem te facis, cum tamen nihil præter impudentiam habes.

Quæ nota turpitudinis non inusta vitæ tuæ? Quæ libido ab oculis, quod faci-

facinus à manibus unquam tuis, quod
flagitium à toto corpore tuo abfuit?
Incredibili scelere hoc scelus cumu-
lasti.

Tibi nulla lex, nulla religio, nullus
existimationis pudor, nullius apud te
gravis autoritas, nullum egregium e-
xemplum, quod sequi velles.

Ciconiæ defessos ætate, & senio lan-
guentes parentes in humeris deferunt;
Tu verò patrem, cui vitam, cui fortu-
nas, cui dignitatem omnem debes, illi-
beraliter atque impiè contemnis.

Nihil turpius, quàm cum, cujus
plurimis & necessariis usus sis officiis,
non solùm non colere, sed etiam con-
temnere.

Antonii tanta est non insolentia,
sed immanitas, non modò ut vocem,
sed ne vultum quidem liberum possit
ferre cujusquam.

Ego verò tibi vehementer etiam
irascerer, qui toties tam accuratè à no-
bis monitus non auscultaris, nisi pa-
runt.

rùm esset humanum, irasci calamitose.

Tu adolescentiam, quam virtutis institueris præceptis, ac tueri singulari prudentiâ atque integritate debebas, ad summam stultitiam, nequitiamque adduxisti.

Quem officiis tuis tueri ac colere debuisti, eum negligendo ingratus impiusque contempsisti.

DE QUERENDI
FORMULIS.

CAPUT XIX.

A Misimus, mi Pomponi, non omnem modò succum & sanguinem, sed etiam colorem & speciem, pristinam civitatis.

O superbiam inauditam, alios in facinore gloriari, aliis ne dolere quidem impune licere!

O miseram, & brevi tam celerem & tam variam Reipublicæ commutationem!

De prædio per calumniam erepto graviter angerer, nisi jam animus diurnâ desperatione ad novum dolorem obduruisset.

Ego & sæpiùs ad te, & plura scriberem, nisi mihi dolor meus, cum omnes partes mentis, tum maximè hujus generis facultatem ademisset.

Ita animus multis malis obstupuit, ut sensu etiam molestiæ carere cœperit, quod ipsum est omnibus miserius.

Non Medius fidius præ lacrymis possum reliqua nec cogitare, nec scribere.

Sed opprimor interdum, & vix resisto dolori, quòd ea me solatia deficiunt, quæ cæteris, quorum mihi exempla propono, non defuerunt simili in fortuna.

Sed hæc omittamus, augemus enim dolorem retractando.

DE



**DE COMMINANDI
FORMULIS.**

CAPUT XX.

Nisi istam tuam maledicendi libidinem, profusamque constringas scurrilitatem, ostendam eum me esse, qui nec dignitatem, nec nominis sui existimationem, ludibrio tuo oblatam tiatur.

Ego tibi istam lascivam linguam præcidam.

In eam te fortunarum omnium desperationem adigam, ut nullum tibi neque laboris, neque miseræ, neque periculi perfugium relinquatur.

Obtundam istam tibi, quæ se nunc protervè ac petulanter effert, maledicendi cupiditatem.

Ex his laqueis si te exueris, ac te ali-

L

quâ

40 *De Comminandi Formulis, CAP. XX.*

quâ vi & ratione explicâris, in plagas majores incidendum est tibi, mortem acerbam crudelemque proponemus.

Permitto aliquid iracundiæ tuæ, do adolescentiæ, cedo amicitia: sed nisi tibi aliquem modum vitæ constitueris, coges oblitum me nostræ amicitia habere rationem dignitatis meæ.

Tibi ego confido impendere fatum aliquod, & pœnas jam diu improbitati, nequitia, sceleri, libidini debitas aut instare jam planè, aut certè jam appropinquare.

Noli hac mea nova lenitate abuti, noli aculeos rationis meæ, qui reconditi sunt, excussos esse arbitrari, noli id putare omninò omissum à me, tibi que remissum atque concessum. Erumpet aliquando ex me vera vox, & dicam sine cunctatione quod sentio.



DE DEMONSTRATI-
TIVI GENERIS EPISTO-
LIS, ET QUIDEM DE
NUNCIANDI FOR-
MULIS.

CAPUT XXI.

FIT plerumque, ut ii, qui boni quid
volunt afferre, affingant aliquid,
quò faciant id, quod nunciant, lætius.

Summa tua auctoritas fecit, meum-
que perpetuum de tua singulari virtute
judicium, ut magni meâ interesse pu-
tarem, & res eas, quas gesfifsem, notas
tibi esse, & non ignorari à te, quâ æqui-
tate & continentia tuerer socios, pro-
vinciamque administrarem.

Scriberem ad te pluribus de rebus:
vereor, ne vel mea diligentia sit mole-
sta vel veritas acerba.

L. 2

Hæc

42 *De Demonstrat. Generis Epist. &c.*

Hæc tibi scripsi, quia æquum erat, te pro amore mutuo non solum omnia mea facta dictaque, verum etiam consilia cognoscere.

Invicem tu, si quid Epistolâ dignum, ne graveris scribere. Nam cum aures hominum novitate vitæ exemplis erudimur.

Isti puero, quem ad te jussi recurrere, da ponderosam aliquam Epistolam, plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionem tuarum.

Me quotidie aliud ex alio impedit: sed si me expediero, ut in ista loca venire possim, non committam, ut te sero à me certiores factum putem.



DE



DE GRATIAS AGENDI
FORMULIS.

CAPUT XXII.

JAm non ago tibi gratias: cui enim
vix referre possum, huic verbis non
patitur res satisfieri.

Etsi nullâ oratione par tuis meritis
gratia haberi potest: malo tamen tuis
beneficiis victum me confiteri, quàm
eorum, quæ acceperim, dissimulatione
haberi ingratus.

Quòd meam dignitatem quibus
potuisti verbis amplissimis ornasti, ha-
beo gratiam.

Miraris scio, quid sit, quòd, cum do-
ctissimam Epistolam cum magnifico
munere ad me dederis, nihil ad te scri-
pserim; Sed tu quid miraris? defue-
runt, si nescis, mihi verba, quibus tibi
meritas agerem gratias, atque hodiè

44 *De Gratiis Agendi Form. CAP. XXII,*
desunt. Præstat tibi animus quod potest, gratam omnium tuorum in beneficiorum memoriam, vultque tibi debere quàm maximè.

Gratum mihi fuit tuum munusculum, gratior Epistola tam amica, gratissimus amicus.

Cæteris omnibus vinci me patiar, certè benevolentiam mutuam non cedam. Nam ut rectè dixit Plinius: Vinci in amore turpissimum est.

Ita fato nescio quo contigisse arbitror, ut tibi ad me ornandum semper datur facultas, mihi ad remunerandum nihil suppetat præter voluntatem.

Quare si mihi vita contigerit, omnes gratas amicitias atque pias propinquitates in tuam observantiam, studio, indulgentiam, assiduitate vincam.

Suspecta quædam res est verbis beneficium rependere: Tu si mei in te animi periculum facere velis, aliquid vicissim muneris impone: nullum sarcinam tam gravem, tam molestam injeceris,

ceris, quæ mihi tua causa non levis-
ma, non etiam jucunda videatur.

Verbulo tantum significato, quo ge-
nere officii queam tibi gratum facere:
nisi id summâ protinus cum alacritate
aggrediar, nomen meum inter ingra-
tos scribe.

Sed ut, unde orsa est Epistola, eo-
dem terminetur, maximas tibi ago
gratias, majores etiam habeo: Nam re-
laturum me affirmare non possum.

*DE GRATULANDI
FORMULIS.*

CAPUT XXIII.

EX tuis literis, quibus te consulem
declaratam significabas, tantum
cepi voluptatis, quantum te semper
amavi.

Hæreditatem amplissimam obvenif-
se volupe est, te tam certis, tam charis
amicis orbatum esse, non nihil doleo.

L 4

Ego

Ego abfuisse te jam diu à nobis, & doleo, quòd carui fructu jucundissimæ consuetudinis tuæ: Et lætor, quòd absens omnia cum maximâ dignitate es consecutus, quodque in omnibus tuis rebus meis optatis fortuna respondet.

Omnes istam tibi excelsam & admirabilem rerum gestarum gloriam gratulantur, perpetuamque tibi fore exoptant.

Cum in suavissimi doctissimi que hominis familiaritatem venisti, non dici potest, quàm valdè gaudeam.

Rem tibi ex sententiâ tuâ evenisse, incredibile dictu, quantum læter.

Gratulor tibi, mi Balbe, verèque gratulor: Nec sum tam stultus, ut te usurâ falsi gaudii frui velim, deinde frangi repentè, atque ita cadere, ut nulla res te ad æquitatem animi postea possit extollere.

Lucium tibi Generum obtigisse, majorem in modum gaudeo: speroque & opto,

De Dedicandi Formul. CAP. XXIV. 47

opto, istam conjunctionem tibi & voluptati & ornamento fore.

Scio te illiusmodi ornamenta non desiderasse, & ita existimare, onus, non honorem tibi injectum. At tantò es isto honore dignior, quò delectaris minùs, eòque magis virtuti tuæ gratulor.

Quòd ex itinere difficilimo, & diuturnâ peregrinatione patriæ sis reditus incolumis, tuo nomine ex animo audeo.

**DE DEDICANDI
FORMULIS.**

CAPUT XXIV.

A Me munusculum hoc chartaceum habebis, meæ in te voluntatis & studii argumentum: Exiguum, inquires: fateor: sed velim spectes animum, non rem. Muneris tenuitatem, humanitatis tuæ magnitudo sublevabit.

L 5

Fe

48 *De Dedicandi Formulis, CAP. XXIV.*

Fecit meum erga te perpetuum studium, & animi propensio quædam eximia, ut, cum haberem clarissimos viros, & multos, quibus nuncupationem operis hujus, ob eorum in me officia deberi meritò cognoscerem: Nulli tamen me maluerim hunc meum laborem, quàm tibi esse dicatum.

Obnixè rogo, Fautor modis omnibus observande, ut hæc quantulacunque, quâ soles benignitate accipere, non tam rem ipsam, quæ sanè perexigua est, quàm offerentis animum, voluntatemque perpetuam spectare, laborem, observantiamque meam adversus hominum injurias defendere non dedigneris.



DE



DE LAUDANDI
FORMULIS.

CAPUT XXV.

ESt in Democrito summa probitas,
summa virtus, summa in hospites li-
beralitas & observantia; meq; præ cæ-
teris & colit & observat & diligit.

Res à te gesta memorabilis & penè
cœlestis repellit omnes reprehensio-
nes, quippe quæ ne laude quidem satis
dignâ & idoneâ affici potest.

Omnes qui isthinc veniunt, ita de
tua virtute, integritate, humanitate
commemorant, ut in tuis summis lau-
dibus excipiant unam iracundiam.

Finxit te ipsa natura ad honestatem,
gravitatem, temperantiam, magnitudi-
nem animi, justitiam, ad omnes deniq;
virtutes magnū hominem & excelsum.

Te quibus laudibus efferam? quibus

studiis prosequar? quâ benevolentiam consequar?

Ad labores hic impiger, ad pericula fortis, ad usum, ad disciplinam peritus, ad consilia prudens, ad casus fortunamque felix.

Tuam Laudem obscuratura nulla unquam est oblivio.

Vagatur nomen tuum longè latèque: sedem quidem stabilem, domicilium non habet.

Hic non solum eorum hominum, qui nunc sunt, gloriam: sed etiam antiquitatis memoriam, virtute superavit.

Quæ est ora, quæ sedes, qui locus, in quo non existent hujus cum fortitudinis, tum verò humanitatis, tum consilii impressa vestigia?

Brutus vindex libertatis, custos salutis communis, subsidium afflictæ reip. conservator patriæ.

Virum bonum, magnum hominem & in summâ magnitudine animi, multâ humanitate temperatum perdidimus.

DE



DE REPREEN-
DENDI FORMU-

L. I S.

CAPUT XXVI.

HAnc teterrimam beluam quis ferre
potest? quid est in eo præter libi-
dinem, crudelitatem, petulantiam, a-
varitiam, audaciam: ex his totus con-
glutinatus est: Nihil apparet in eo in-
genuum, nihil moderatum, nihil pru-
dens, nihil pudens, nihil pudicum.

Nulla turpitudinis est nota, quæ
non hujus pecudis inusta sit vitæ: nul-
lum animi vitium, quo non mens ejus
oppressa sit: nullum flagitii dedecus,
quod non famæ ejus inhæreat.

Mulier perditâ nequitiâ, effusâ libi-
dine, insatiabili cupiditate, arte qua-
dam ad voluptates adolescentulorum
excitandas accommodata.

L. 7

Nul-

52 *De Reprehend. Formulæ, CAP. XXVI.*

Nulla hujus in consiliis prudentia, nulla in amicitia fides, nulla in rebus publicis dignitas, sed omnia stupore animi atque amentia sunt contaminata.

Homo inops ab omni existimatione, amicorumque commendatione, in omni dedecore volutatus.

Omnis hujus labor, cogitatio, omnes sensus, in obtrectationem famæ alienæ, dignitatisque oppressionem sunt conversi.

Homo sine spe, sine fide, sine fortuna, ore, lingua, manu, vita omni inquinatus.

Nulla libido ab hujus corpore, nulla vis à manibus, nullum flagitium à turpissimis sceleratissimisque ejus factis abfuit unquam.

Homo omnis turpitudinis exemplum, dedecus adolescentiæ, probrum juventutis, ludibrium senectutis, plenus stupri, plenus contentionis, plenus inconsideratissimæ temeritatis.

DE



DE JOCANDI FOR-
MULIS.

CAPUT XXVII.

Vellem me ad cœnam invitasses, reliquiarum nihil fuisset. Nunc me reliquiæ vestræ exercent.

Etsi tu edentulus, mi Scala; tua tamen fuerat dentata epistola, sensi equidem. Nam penè morfu me fregit, & percit illa tamen nonnihil. Atque ita mecum lusit, ut ursa interdum cum castello solet. Stultus ego, qui non statim veterano, toties coronato, cessi, videlicet tirunculus adhuc.

Sic vivitur: quotidie aliquid legitur, aut scribitur: deinde ne amicis nihil tribuamus, epulamur unà. Quare nihil est quod adventum nostrum extimescas: non multi tibi hospitem accipies, sed multi joci.

Do-

54. *Titulorum Catalogus.*

Doles, quòd amicus in disputatione te vicerim, dolere non debes. Nam si sunt amicorum communia omnia, non magis, quàm tu, victor ego, nec minus ego, quam tu victus. Sed tu fortasse doles, quod hac amicorum lege, nec ego planè sum victor, qui te vici.

**TITVLORVM CATA-
LOGVS.**

§. I.

Illustri, Præcelso & Generosissimo Domino, DN. AXELIO OCHSENSTIRN. Libero Baroni in Chymito, Domino in Vieholm & Endoe &c. Equiti Aurato, S. R. Mtis Regniq̃ue Sueciæ Consiliario & Cancellario, Supremo Iudicii Provinciali in Westernordland & Lappenmarck/ Evangelici foederis p. t. Directori in Germania felicissimo &c. Domino suo Gratiissimo.

§. 2. II.

§. 2.

Illustri & Generoso Domino, Dn. Philippo à Scheidingh, Domino in Schedem & Arnoo/ &c. S. Regni Sueciae Senatori, per Esthoniā Gubernatori, Judici Regii apud Dörpatenses Præsidi, & Regiae Academiae Gustavianae ad Embeccam Cancellario Magnificentissimo &c. Domino suo Gratiofo.

§. 3.

Strenuo, Nobilissimo, Polemicarumque virtutum laude Clarissimo Viro, Dn. N. N. Hæreditario in N. &c. per Esthoniā Senatori, & S. Regni Sueciae Duci fortissimo &c. Meccœnat. suo Magno.

§. 4.

Viro admodum Reverendo, Clarissimo & Excellentissimo Domino Johanni Gerhardo, SS. Theologiae Doctore eximio & ejusdem in Academia Jenensi Professore primario.

§. 5.

§. 5.

Reverendo plurimum & Clarissimo
Viro Domino M. Petro N. Ecclesiae N.
Pastori, & vicinarum Superintendenti
vigilantissimo.

§. 6.

Reverendo & Clarissimo Viro Do-
mino M. Thomae N. Ecclesiae M. Pasto-
ri vigilantissimo.

§. 7.

Clarissimo & Excellentissimo Vi-
ro, Domino M. Theodoro N. Gymna-
sii N. Rectori dexterrimo & Celeber-
rimo.

§. 8.

Clarissimo & Praestantissimo Viro,
Domino Christophoro N. Gymnasii
N. Professore dignissimo.

§. 9.

Praestantissimo & Doctissimo Viro
Domino Eberhardo N. Scholae N. Col-
legae dignissimo.

§. 10.

Nobilissimo, Amplissimo, Pruden-
tissi-

tissimoque Domino Johanni N. Reipublicæ N. Consuli dignissimo.

§. II.

Clarissimo & Consultissimo Viro Domino Henrico N. J. U. D. & Reipublicæ N. Syndico Clarissimo.

§. 12.

Prudentissimo & Gravisimo Viro Domino Jodoco N. Reipublicæ N. Senatori dignissimo.

§. 13.

Consultissimo & Spectatissimo Viro Domino Johanni N. Reipublicæ N. Secretario fidelissimo.

§. 14.

Integerrimo, longâque rerum experientiâ excultissimo Viro, Domino Frederico N. Civitatis N. Civi & Negotiatori primario.

§. 15.

Præstantissimâ eruditione, multâque Experientiâ Clarissimo Viro Domino Joachimo N. Reipublicæ N. Medico fidelissimo.

§. 16. Vi-

§. 16

Viro Præstantissimo, divinisque ingenii frugibus in Arte Musica abundantissimo, Domino Hermanno N. Musico N. Celebratissimo.

§. 17.

Viro omni virtute & candore Præstantissimo, Domino Johanni N. Mercatori N. fidelissimo.

§. 18.

Insigni eruditione & virtute conspicuo Viro, Domino Michaëli N. Confessorii N. Advocato dignissimo.

§. 19.

Præstantissimo & Doctissimo Viro Juveni, Domino Henrico N. Theologiae Studiofo solertissimo, & populari suo suavissimo.

§. 20.

Viro Virtute & Eruditione Præstantissimo Dn. Johanni N. SS. Theol. Studiofo indefesso, Fautori & amico suo plurimum suspiciendo.

§. 21.

Titulorum Catalogus. 59

§. 21.

Virtutum politicarum, & etuditio-
nis laude decoratissimo Viro Juveni
Dn. Christophoro N. LL. Studiofo in-
dustrio.

§. 22.

Ornatissimo & Optimo Juveni Jo-
hanni N. Artium & Linguarum Stu-
diofo indefesso.

§. 23.

Generosæ indolis Adolescentulo Si-
gismundo, N. Eloquentiæ Studiofo
maximè industrio.

§. 24.

Ingenioso, summaeque diligentiae
Adolescenti Petro N. Amico suo di-
lecto.

§. 25.

Insignioris & Indolis & Expectatio-
nis Adolescenti Ludovico N. Amico-
rum suorum candidissimo.

§. 26.

Optimo Literarumque avidissimo
Ado-

Adolescenti Johanni N. Amico suo plurimum honorando.

§. 27.

Ingenuo & Optimæ Spei Puero Bernhardo N. amico singulariter dilecto, hæ literæ tradantur.

§. 28.

Eximiæ tum indolis, tum etiam virtutis Puero Georgio, N. Condiseipulo suo medullitùs dilecto.

§. 29.

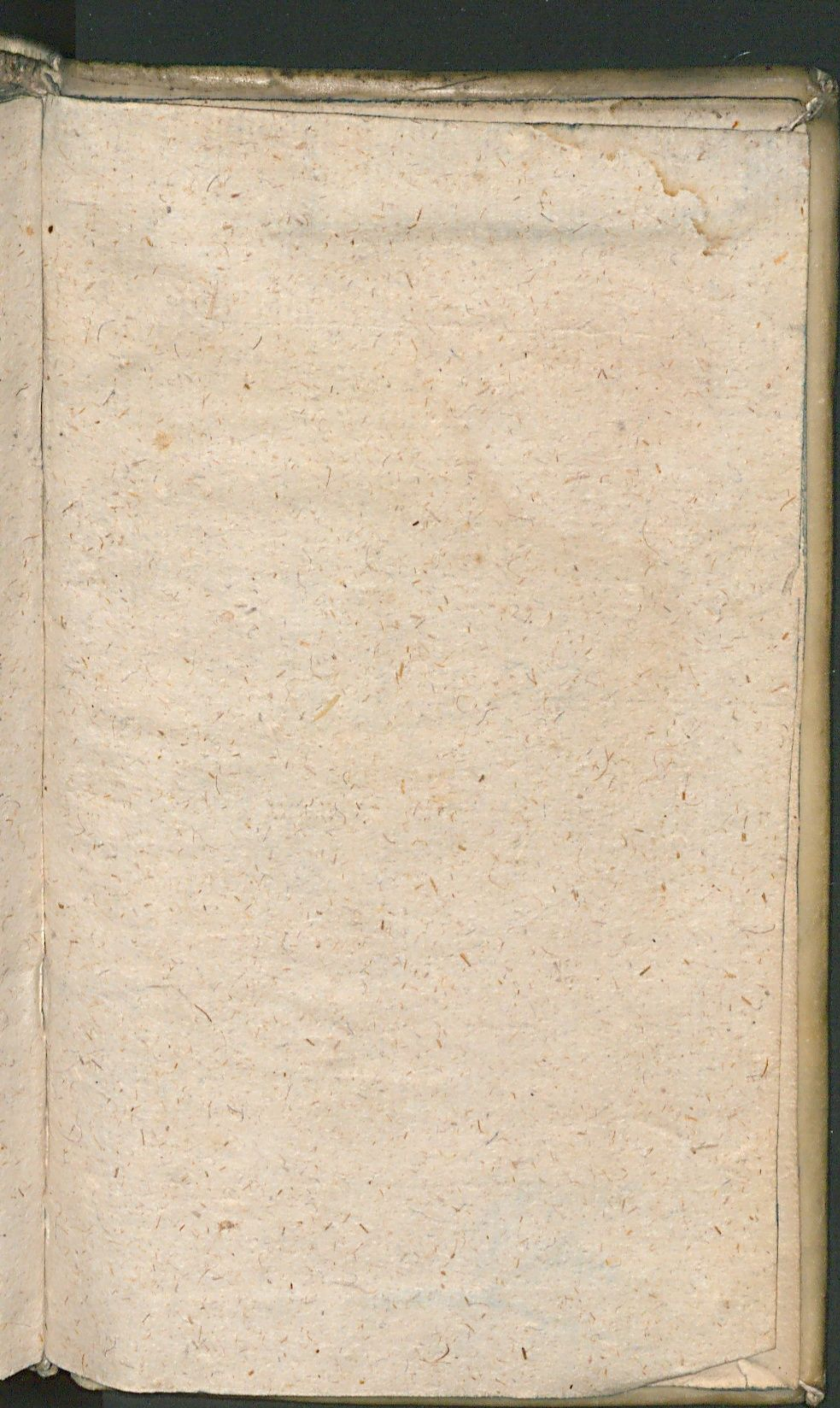
Claris orto natalibus Puero Johanni N. Contubernali suo animitùs dilecto.

§. 30.

Bonæ spei Puero, Henrico N. Literarum Candidato.

F I N I S.





X 2615877

~~12~~
VDF

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

MEDULLA
ARIARUM EARUMQUE
IN
PISTOLIS
SITATARUM
FORMULA-
RUM,

Ex
ptimis Quibusvis
uthoribus, in usum Gy-
mnasii Revaliensis, quod
in Livonia est, col-
lecta.

Per
NRICUM ARNINGUM,
in Gymnas. Reval. Rhet. Prof.

ensis PHILIPPI FUHRMANNI
Bibliopol. Lipsiensis.

JENÆ,
is GEORGI SENGENWALDI,
Anno M. DC. LVIII.